

IM01 (47.34)

Aug 1989, his home Gombari ward, interviewers me, Alaminu in his sitting room A = Allamin, M = Daggash

<M> humma al ʔarab doola, yo, abaahaatna juduudna kan qanno kan alkallamo kalaam hana, hana t tariix, kunni yoom buguulu, tuunis al xadēra, bilkallamo kalaam hana tuunis al xadēra, kan bæqanno fi qineehəm kulla, kan fi dalaalhum kulla, buguulu tuunis al xadēra, al kalaam da misil, ayit wáǵet kulla baguulu bukuṛḃu úsum hana tuunis al xadēra, (0.44)

<I> maʔaanaaha šunu

<M> tunis, xaḏēra, wel the ingliš word griin, veld, yowwá, tuunis al xadēra, yo abaahaatēna buguulu haw, aniina kalaam al gaaló leena da, humma jo bikinne ṭalaata, al awwalaaniyye, joʔ, misil, arəbamiya sana ke, doola buguulu loəm, bugo, jo hineen fi tēraab bórnó, allammo be, siyaad ad daar, al gadiimíin, búgo koyám, kalaam al aṛab nusóʔ, amma kan al yoom kulla, šiifu al koyam, da, raakib foog jawaada, tuguul šaba yaal al aṛab, ləbaasa, ləbaasa hana jawaada, kulla, šaba yaal al aṛab, amma, kalaamhuma kula al kalaam hana l aṛab kulu nusó, dool al awwalaniin, (1.43)

<I> al koyaam buguulu juduudhum arab

<M> buguulu ke, haw kan šunú lehum ʔaadittum kula kan šiftuhum da, ille bi l aṛab waahid ya lyoom, doola alawwalaan, misil arbamiya sana ke, at taaniin, misil jo ṭalaat miyaat, miteen haw xamsiin sana, waahidiin búgo badawi, a doola, goolt al badawi da, fi l ʔarab, fi makka kulla aṛab bádu fi, a yamta jo hine le bórnú, borno gaal, la badawi, ye l yoom kulaa, usúhum badawi gaait, haw šiifutum nas húmur, naas, índuhum šáʔar katiir, amma, núso kalaam al ʔarab, fíšan búgo šaba borno humma kula, (2.40)

<I> gaadiin ween

<M> bəkaanhum da, gobió, haw min gubió da, ámiš weela le damasak, doola humma binaaduuhum badawi, dugut kulluhum humma kula dugut, haw an naas índuhum ʔilim hana quraan bilheen fi, rijaalhum banaatəm nuswaan catta búguro l quraan, ha doola binaaduuhum badawi, doola kula ʔarab dugóoni bígo barno humma kulla, yo ha taan aj jeyya t taalte di, hine abbaahaatna aniina, jo misil miya haw xamsiin sana ke, be šeex al lamiimu doola jó jami, yamta joo, humma fallaata jo ákalo bərní gázárgumó, yawaa ha, borno, mášo le le šeex al lamiin (3.30), fattašo maʔaawana minna, haw hu šeex allamiin kumaani, al ʔarab bas naasa, máša qaadi le l árab, šaalhum jaabhum, d'arado fallata, bórnó, lúgo magattum, hu šeex allamiin ja gáʔad fí kíkáwa, haw al ʔarab kan dahada baššo fi, gaado fook qašim ac caad, min qašim ac caad da be bagarhum towa kula jo, haw dahada hu allamiin gaal ad daar di catt taad'á lehum, aaṭaahim, ha doola ʔarab aniina, aniina abaahaatna aniina, ha doola kula mugaasama tineen, al ʔarab al gáado maʔ bórnó, humma misil bašiir, teeraab, laaminu doola búgo borno humma kula, al árab al ma gaado borno gaado barra, baggaariin, be bagarhum gaado kulla ašaba hana abaahaatna aniina, búgo kula arab,

<I> ween (4.26)

<M> fook qašim ac caad, yowa fook qášim ac caad, yooha gadé kulla an naas waahidiin binaaduuhum, humma kulla ʔarab bas bæguulu kan našattum, buguulu humma arab, amma, salaamaat, doola kumaane, fi l anum, maa fallaata, bilkallamo kalaam fallaata, d'abiye hiil fallaata, haw kullu, amma kula yaa, alyoom kula bilkallamo kalaam wa al árab, wa amma kalaam al arab misil, luquttum gaasiye ma tinsámi kula, ille kan ille kan

beenaattum humma ke, yowá ha dool al ʔarab hineen hineen al maxiib, tēraab damáturú, tēraab bani šEEK, doola bēnaaduuhum as sēraajiiye, humma kulla dāwwalo ma borno, (5.06) haw lisaanhum luquttun catt bigat, nušša catta borno, yowa amma humma l árab humma, misil, minšaggiin tineen ke, dool al zúrug bēnaaduūem salaamaat, al humma bēnaaduūem qawaalme, haw kunni, al qawaalme kumaane tumfaar jamaaʔa, haw as salaamaat kulla tumfaar jamaaʔa, amma ille kabiir misil, humma as salamaat kulla naas húmur fí, amma jamaʔaattum ke buguūlu naas zuruk bas, haw al qawaalme kula naas zuruk kula fi amma katiir minhum kula húmur, dugut wilaat himeed, humma mungassamiin tineen, wilaat himeed al hamra, binaaduūem wilaad al himeed al hamra, haw doola kan binaaduuhum, wilaad himeed az zarga, haw az zerga binaaduuhēm bułwa, be ísimhum, šik, ha al bułwa di dugut fi fi tēraab mafá (5.58), tēraab baama, doola wilaat himeed az zerga, binaaduuhum bułwa, wilaad himeed al hamra da, doola fu ngumaati hineen min jaay, bakaan maasu haw, dongo dool binaaduuhum, binaadu raašsum, humma wilaad himeed al hamra, yawa da wa da xabur, aš šuyul maktuub mafi, doola abbahaatna bēxallu hu bixabbēru dool doola bēxabbēru dool ke yamta wašalna aniina, amma al yoom keda, kalaam al árab catt tilif, nušša catta kalaam borno, aw ana be, simiit waahid, fi yunaytod nešēn, yamta mandétəd teritoris (6.40), aa tēraab hana díkwa, be hana múubí, be hana, gembú, yamta kuure joman, humma bumulku yamta wáʔa al haʔb al awwalaaniyye, fēransa be ingliš gassamó, haw wáqət, budowwru busowwu indipendens, yawa yunaytit nešn arsalo naas waadiin, caman hana al komiti daaka da, binaadú, muhammad ar rašdi, min irak (7.14), min irak ja hineen haw gaal leí, aniina benilkallam kalaam al ʔarab šaba da bas, kalaam al irak al arabi, ahawán min le, le ɗaani ana ahawán min as sawdiyya, kalaam al buguūlu bilkallamo leyí catt basēmáaʔ, mi wal mi catt, amma, mi dāwaali ke, amma jamaa kula binikallam jamí misil ana be axaayaani ke bas, amma soodiyya ma bagdar balkallam misil ʔiraak, basmaʔ al irak maalá, ha hu da xabbēni gaal, fi, jibna kalaam úsum hana šuwa fi, ha gaal leyí, fi l yemin, aa tumfaar wahadiin binaaduuha šuwa fih, katiiriin jamaaʔa, šaaggiin fi fi iθiopia fi, šuwá fi, fi yaman, šuwá fi, yamta maašiin fi ʔiraak šuwá fi (8.11)

<I> šuwa kula arab

<M> aha ʔarab tumfaar, humma arab, hu da bēxabbēni, ana maani aarfa, hu bēxabbēni gaaʔid šuwá, humma tumfaarhum trayb, binaaduūem šuwá, tilgaahum fi itioopia, fi yaman, amta maaši le ʔiraak, (8.27)

<I> miš isim arabi

<M> mi isim arabi, barnu, gaalo leena aniina šuwa, baxabbērak daliil dugoóni a hu buguul leí, gaal, binaaduuku šuwa da, qaadi fi aji naas fi, iθiopia wa yeman we irak binaaduūem šuwá fí, humma bornu, gaalo humma jo min al yaman, yamta jo hineen, al ʔarab yaawaraaši jo, yamta jo lohumi l gaal ha dool aš šuwá, al xalleenaam fi yaman, yawa hu gade lei, sehí ma sehí maani ʔarif, amma xabbarni ke, humma berno ke gaalo humma jo min al yaman, de klem dat, jo min al yaman, yawa yamta jo min al yaman da humma kaan, al ʔarab jo yaawaraaši, jo lugoohum hineen fi borno, gaal ha doola humma bas, aš šuwa, ha da al ísim šuwá, bígi hana l ʔarab, amma arabi dugoóni kan našatta dugó taguul la inta miné, iguul leek ana arabi (9.34), fi borno hine ma naguul ma naguul aniina šuwa, ayid arabi kan salaamaat, našatta, iguul ana arabi, amma ʔusum šuwá, dahada gaaid foogna aniina, fišan berno humma bas jamaaʔa, humma aktár min al ʔarab, arab šweyyo hine, galiiliin, (9.51)

<I> waahid buguul hu arabi, šunu maana hada (10.06)

<M> le hu dada,

<I> laazim tilkallam al luqa al arabiiyya (10.20)

<M> la, kan inta ʔarabi ille kan abuur abaahaatak juduudak aʔab, amma tilkallam kalaam al ʔarab, walla mašeet gaʔád fi sudi arebiya walá tubga arabi, kan inta arabi da, abbaahaatak juduudak yabgo aʔab, (10.32)

<I> kan inta nisiit al luqa

<M> da sehí, ha dool indina jamaaʔa hineen ʔarab ma bilkallamo kalaam borno, ma buguulu kalaam al aʔab, ille kalaam bərnú, haw induhum furuut, šilluux ke šába hine bərnú kula fi,

<I> humma arab (10.56)

<M> buguulu humma aʔab, buguulú wa, hu kan inta miné buguul ana arabi, amma aniina al aʔab ma naguul leehum aʔab, aniina naguul humma bərnú, amma humma kan naas našattum jamaaʔa, fi baama, fi diikwa, ke, fi hineen fi maiduguri, jema a fi, ma bilkallam kalaam al arab, luqa hiil arab waahide ma induhum fi, amma kan našattuhum buguulu ana aʔab, kaande šuwá, (11.23)

<I> al arab bijawwuzu al arab

<M> zamaan kuure, mi dugut zamaan kure da, al ʔarab ille l ʔarabi, balá da kula mi dugut ille l ʔarabi da kula fi áhala, haw fi ahala kula misil, axta bitt emmaʔ, walla xaalta, aw bittə xaalta, ma bijawwizu barra minhum, amma zamaan, taʔaal zamaan da, šunu kula tallaf, haa dahada yamta dinya bəga waahid kan al yoom banaat al árab biyaaxdu al margí biyaaxud, bura, kula hu da waahid, amma, (11.56)

<I> mafiiš ayy muškila fi da (12.12)

<M> mafi šay, buguulu ke bas buguulu, ha zamaan, barnu, induhum induhum kalaam fi, gaal buguulu, benalkallam leek be kalaam bərnú, amma nufassira, yike fərowa jiwi kəndawa da na dunəwa dumaro ma, gaal bittak, be busxahin dihin, xudduhum, fattiš leehin bəkaan kweyyis, ya yibga yikassəro, hadahada da bas az zamaan ja, kan árab, humma baggaara, bagarhum maatan, jo hineeni, ma dasso awlaattum fi l madrasa, ma induhum ši, banaattum mu samaahaat, al humma an naas az zúruk dool min margi walla búra walla ke walla indum maal bərnú, al yoom, fi l hille di, beet kabiir ke dugut bitt ʔarab fiya mafi do kaal mafi, catt da axiide bas, mafiš šay kan nilkallam az zamaan jaaba, (13.21)

<I> yaal al jiizze mitil haay, abu arabi haw al umm margi (13.44)

<M> awlaatum bilkallamo kalaam hausa, hausa šunu kula, fi beetí hineen yaal ilkallamo hausa, kan xaramo mášo fi l madrasa yaal, yilkallamo hausa, aw barra hineen ma al yaal idaalilu, yilkallamo hausa, kula háusá, ambeenaattum al awlaad walla am bilkallamo kalaam, awlaadí bilkallamo kalaam al ʔarab (14.07), fa amma kan hum beenaatum humma kula, bilkallamo hausa, mbenaathum haw mbeen jawaaré, bilkallamo hausa, fi l madárasa, bilkallamo hausa, dalaalhum barra bilkallamo hausa,

<I> ma bilkallam yeer al hausa (14.25)

<M> humma raayidiin háusá malá ayat luqa kulla, ʔámiš le s suuk hassa, fi bərnó, da bərnaay da bərnaay, maahum minʔarfiin, ma bilkallamo kalaam borno, bilkallamo kalaam ambeenaatum yilkallamo kalaam hausa, ámiš, fi l ʔánum, təraab gongola təraab bowci, fišan humma jamaaʔa an naasum hiné hiné al ánum dool da, šwiya šwiya an naas maahum katiiriin, kan mašeet, šiil təraab numan ata, mbula, baccámá, baccáma kúlluhum, misil, daarhum cattəhum, ma bufuutu miil išəriin, min d'arafa le d'arafa, fišan da kan barra min ma bilkallamo ille kalaam kánakuru walla šelen walla ke, waahid bilkallam kalaam gabiila mafi ille hausa, hu lingwa franka (15.27)

<I> fi ixtilaaf Matalan been Maiduguri wa l hille

<M> barra aa al kalaam al gulta leek da ille fi l hille fi maiduguri da, fil bɛrni al kubaar kubaar, amma barra ya dugut kula bilkallamo luqutum ʔarabiia, bɛrnu bilkallamo bɛrnu, arab bilkallamo fallaata, bilkallamo fallaata (15.53)

<I> been mayduguri wa barra ween ahsan arabiyya (16.03)

<M> da gaasi, hineen fi l bɛrni, al kalaam, wel, aná nafasí balkallam kalaam al ʔarab badiss kalaam bɛrno walla hausa walla ingliš, adeltɛretid, baɽɽa axeer, min min ɛl bɛrni, qaadi, kan dugut ana, balkallam le waladi, aktul al fan da, walla al hajjaaja (16.33), humma buguulu hajjaaja, aná ahawán lei, fišaan lisaani, waalif, ámiš ámiš aktul an naar, wallif al faan, amma barra qaadi da, fi biladeega fi l baráa da, aš šaqaal aš šabá hine deel maafi, bilkallamo be kaláam al arab, al luqa hiil al ʔarab, al barra axeer min al hiil al bɛrni, al bɛrni tallafat, finšaan, wel šuqúl, aš šaqaale katiiraat, aji naas ard allaahi, be kalaam al ʔarab ma indaha isim, amta ma indaha isim išuulu kalaam al ísim, elektrísiti fi kalaam al ʔarab fi, wahadiin iguula kahɛraba, amma, kan indak moota, mata šunu, moota iz ngliši, mótoká, al qašeere, máša šára leya moota (17.33), ma buguul leek sayyaara walla šunu, ayy šeqɛl aš šabá da fi l bɛrni, al kilma al maahum ʔaarfinna, išiiilu idissu kan háusá kan bɛrnú kan inglíizi walá catta waahid, <I> kan taqaarin mawqaf al luaq al araibyya hasa wa gabul xamsiin sana, ahsan (18.04)

<M> ahsan, ʔašara, ahasan, ašara, xamsiin sana, xamsiin sana, an naas kulluhum gaadiin bɛkaana waahide, mafi, doola aduxulu maʔan doola dada, jamaaʔa dugut, xamsiin sana da agabat, ayid naadim, ayid ijjis kula gaadiin fi daarhum, kan mašeet le margí fi hillitum, kan mašeet le kílbá kan mašeet le l ʔarab, mine kula gaaʔid fi daara, amma lyoom, ad duɽuub jin mootaat jin, ad dinya catta bigat waahid, madarasa, hospital, dʔayyaaraat, mootaat, hu da catta jaab an naas jamiiʔ, an naas dahada alxalbadó, alxalabadó, nukaah, d dam alxalbaɽ al lisaan alxalbaɽ, xamsiin sana ya gaabalna, bilheen zamaan dʔaaka, al lisaan asmáh min dugut, (19.06)

<I> inta tilkallam kam luqaat

<M> ana, wel ana balkallam, lisaan hana abuí da, arabi, ana baguul ana arabi, balkallam kalaam bórnú, balkallam kalaam fallaata, balkallam háusá, yes, bedonnana balkallam fallaata balkallam ingliis, xamsa (19.29)

<I> weel alallam kalaam fallaata

<M> gaʔát fi yóolá, sitta sana baxadim baštaqil, ana baxadim fi fórestri, fɛl xála, fɛl yaabaat, xaddaamiin, lebor al buxádimu maʔi catta, bilkallamo kalaam fallaata, doole (19.47)

<I> ayy waahid minha ahala luqa

<M> ahalá al luqa, hausa, áhala min šunú kulla, al ʔarab, al ʔarab, kalaamna aniina hineen, mi arabi ba šahi, mi hurr, mi šaba saudiyya walla irak walla yaman, arabiyya hine hineen, jo ʔarabna, ahalna jo abbahaatna gaado maa bórnó, šaalo kalaam borno fi, jamaaʔa dasso fi kalaam al ʔarab, haw kalaam al ingliizi, limitid vɛkabyulari balkallam leek be kalaam al ʔarab, mi nahu, hu, kalaam al ʔarab, nafsa kulla, šwiiya mi katiir, kan misil kalaam al ingliizi walla kalaam háusá, dugut, ayyi ísim kula šuqul kula be kalaam háusá, fi kalaam al ingliis, tilgá fi kalaam hausa, haw kalaam háusá hayyin, belheen, aw, mi misil kalaam bórnú walla fallaata, (21.04)

<I> al luqa al arabiyya luqat ad diin, maalá l awlaad ma bilkallamo kalaam al arab (21.45)

<M> ana gul leek, ʔarab, gaʔado maʔ bornu, bugo bornu aadittum, wuciihum

furuuṭ min šunú kulla, amma kan nášattuhum, guul intu minneen, buguul leek ana arabi, fišaan ma bilkallamo kalaam al árab, ma baguul leek humma arabi, baguul leek aná aná dammí arabí, amma ma yilkallam kalaam al arab, fallaata, fi tēraab hausa, ma ilkallamo kalaam hausa, kalaam fallaata, amma buguulu leek humma fallaati, min pollo, amma kilme waahide hiil fallaata hu yigdar, šulḏáan hana kano, walla šulṭaan hana sókótó walla šulṭaan katsína (22.23)

<I> maalá bimšu le l madrasa alas an yitallamu al arabi ma daam mumkin yitallam al luqa min al beet (22.40)

<M> ma bitaʔallamu, bimšu lee madrasa fi nayjerya, binšu le madrasa hiil ingliis, bitaʔallamo kalaam al inglis, xaramo ilʔallam dugut hu da baxadam, yiktub maktuub, kan mēdarris, amma hineeni yimšu lee al madrasa hiil al ʔarabiyya, yuguro qurʔaan, fišan ad diin, wa da bas, mi fišaan inta mētaʔallim kalaam al arab mat tilga xidme kulla, tištáqil ween, fišaan da, kalaam al aṙab, miš šugul bilheen, an naas faakəriin fiiya, fišaan kan tilkallam kalaam arab, fišaan kan tilkallam kalaam arab, tuktub al qurʔaan wa n nahu walla ke, ma tištayil tilga xidime ween, da tímiš le l ingliis, madrasa l ingliis kan inta dokta kan mētaʔallim, aayid aayid, ilim kula, fi l ingliiz haadi tilga xēdme, (23.42)

<I> ween arabi al ahsan (24.08)

<M> dii al árab al, simíit kalaamak, al arabi da ahsan da ille tilga foog t turbo, an naas an naašqiin, maahum gaadiin fi hille waade, naašqiin binšu, fə ʃ ʃeef binšu le c caad, fi l xariif bēḏ'eloʔo, binšu weela, doola humma, humma as sayyaara dool da arabhum, áhsan min, naas al gaadiin fi l hille, an nas al gaadiin fi l hille kullaʔ, hallaal hiil arab fíʔ, hallaal borno fi, hallaal nuššaha arab nušša borno fiʔ, da bilkallamo luqaat tineen, bilkallamo kalaam árab bilkallamo kalaam bórnó, al awlaad kan gammo da, bilkallamo kilme waahide tineen min al bórnó, kilme waade tineen min al arab, ha dahada šoqəl bitallif šaba da bas, šebaha nas benišeik doola bugo borno kula, (25.03)

<A> amta badeet an nasaara

<M> ana badeet nayntin fi alf tisi miyyaat wa arbaʔiin arəbaíin

<A> ween

<M> badeet fii katsína, fi tēraab hausa (25.23)

<A> fi ayi waḏá

<M> fii xidimt al yaabaat, forestri, haw misil tammeet, misil išəriin sána ke, minis fayn ha yom indipendes yamta l hurriya jaat, maafi adminustretiv ofisers hana an naas hana al ingliis kula ke mášo, haada haada šaaloona aniina aš šiyaab šiyaab, dassoona fi adminstrešin, xalleet xidimt al yabaat mašeet fii legos, bigiit adminəstrete (25.56)

<A> ween gareet

<M > ana gareet fi madrasa binaaduuha bēreewa fi kastína, xallás, mašeet fi ibadan teknikal skuul forestrii, xallás, gade xadám, gade mašeet fi oksfəd, sawwet fərestri fi inglənd, mādərasa oksfəd, jiit xadám, ášara sana, gadé daxál fi adminsitrašən gadé mašeet lee manchester yuniversity, sowweet pablik adminstrašən, yamta gabbál gadé, sawweet xamstašar sana fi leegos, pəmanent secretary ášara sána, (26.30)

<A> forestri

<M> kullu waahid, no no no adminəstrešn da, badeet fi maynz an pawə, pəmanent sekretari maynz and pawər, pəmanent seketary, difens, zamaan al ku al awwalaani (26.47)

<S> zamaan ?

<M> no hu bígi maafi, emta bígi maafi, sawwo ingəlaab walla šunu, gawan

bígi hed ov stet, ana bas pamanent sek hana dēfens, wara da bigiit pəmanent sekrateri transfot, haw dahada, da xalleeta, sawwooni, caman fəderal tendəz bood, kulla sawweet caman, sawweet caman baakliz bank, yawa, hada xalleeta jiiit hineen, cad basin dīveləpment əθoriti ana badeeta min hine, xalleeta, kan, jiiit caman pablik komplent komišn kəmišn, dahada xalleeta da bigit caman hana sivil sevis komišan, misil xamsiin sana, al yoom (27.48)

<A> wa fi sivil savəs kəmišn da, xidimtu šunú, tisowwu šunu

<M> sivil sēvəs kəmišn, isma kulla, ayid wálad xaarəm min al madrasa aniina naad'í xidime,

<A> li ayy wizaara

<M> li ayyid wizaara kula, tēraab borno kullu, tēraab borno kullu, sivil sēvəs (28.07)

<A> farq been al adminəstrešn hana zamaan wa dugut,

<M> mi šúqul talummu kaamil, misil al fi wa la mafi ke, (28.20)

<A> maalaa

<M> displin mafi, d'á?aaam mafi, kalaam al ingliis maafi prayd fi xidime, mafi d'á?aaam maafi, šunú kula, be da bígi braybori an korapšn, ayid naadim idowwur maal kan ligil maal mafi naadim níšida, zamaan kúure kan ad'ook maal hana baysikl advans, tíšir baysikəl, mašeet išəreet mašiin, kabiir íji binšidak, ligiit maal ween šareeta hu, kan ?, kan tuguul fúsux kula, waa, ammi, ammi ad'adni bagar, bagarteen mašeet biitaha ziida maal al advans šareet motorsaykel, wa ?ammattin, yu wil bi kwerid, binšiduuk, ligiit al maal, al foogaani ligiit humma ween, ad'ook advans hana fam išuriin, motosaykəl maala xamsiin, wi nšiduuk ligiit al fam da talatiin min ween, (29.17)

<I> le ruhut le l madrasa (29.26)

<M> madrasa, xabbartak, awwalooni leθəm sinyə rezident,

<I> ahalak waddock (29.38)

<M> baxabbərak, baxabbərak be al xabar, leθem sinyə rezident jaab al madaaris da, humma muta?allimiin humma talaata, min al árab, min as sudaan, xabbar mistə prays ijukešn afiso híne, ámiš ?yaal al aṛab, jiiibhum, al faqara doola iderriswuuəm, šaaloona aniina sittiin xamsa, xamsa wa sittiin wálad arabi,

<A> min ween hillitku ween (30.04)

<M> aná šaalooni, fi mən kərenaawa, aw xabbar le mistə prays, xabbaro, imta mášo le kəranaawa gaal, fəlaan fəlaan fəlaan naas al kubaar kubaar dool da, maaruufiin, indak wálad fi, ana abui isma jibriin, gaal jibriin indak walad, gaal ámiš jiiiba le l madrasa, emta máša abídəna fi indina ábid abiid, human jamaa?a, misil friid slev ke, humma našaara inglis, ma xalleena, dat sot av dəmestik slevri, maahum, fišan wald al xaadim be wald al hurra kulla waahid, maafi, dahada abui šaal al abid, wuleedna šaqeyyir, abídna, ha abui naadem ahamar, bilheen bilheen bi faayit, prays, ejukešn afəsa gaal la, jibriin inta da ahamar haw hu da azərak, gaal laa, waladí, amma xaadim, le amm as səriyye, naguul le səriyye kənkyubayn, gaal laa, ha ámiš wadda jiiib al axar waahid, hámar mi səriyye, yo ana bas as saqayyar axaayaaní kubaar, šiya ke ke, akubar minni, waahid bufkur fi l bágar waahid bufkur fi l xeel, (31.24)

[end of side]

<M> hu kula bədoor bəseyy le prays najaada, da kaṛabni bi l iidí waddaani, hu da dak isma muusa, šaqayyir bilheen, xalla santeen, ṭalaata ke kibir, ana bašiil bawaddí leeku, gaal la la la, aniina nidoor al gáder doola bas dahada šaalooni, (31.51)

<A> bakeet

<M> ana maani ʔaarif waqet d'aaak, ammi bakat, ammi bakat bilheen amma ana mani aarif al baki kula al waqut d'aka, šaalooni min karenaawa jaabooni le maiduguri hineen, elf wa tisamiya di areba wa iseriin, awal marra maafi yaal aarif šay fišan ma indina najaaða hine baki, maana aarfiin, ana bilheen sayayyir, xamsa wa sittiin, walað šaalooem jaabooem aniina, ana akabar min waahid tul, binaadua isma jidda, kan wagafna, addareena ke, ana bagiif hineeni, wa waagi ille jidda, ha kulluhum maafi duggut, yunus, jiina ye yoom waahid, haw haw mašena le forestri, [] yoom waaid, amma ana xalleet forestri daxal fi administresn, ha mašet gaʔat fi legos xamestašar sana, (32.45)

<I> tistamal ayy luqa fi beetak

<M> fi beedna hineen, dugut fi beet kan daxal da balkallam kalaam al arab, kan daxal fi beeti balkallam al ʔarab, amma, kan indina deef, walla ke walla me bismao kalaam, nilkallam kalaam hausá, kullu kulluna, ana be awlaadi nusuwaani kullu, kalaam hausá, hausá, (33.15)

<I> wa šuyul, al xidime (33.23)

<M> istigaala, fi l ofis, ingliš, ofis, hineen kula balkallam al awlaad dugaag dugaag jo min al madrasa, balkallam leem kalaam al inglis, fišan, šunu kula bixadmú bel inglis, tahasib hisaab, inglis, sayins inglis, kan ayi šunu kula, šunu fi, ayid ilim maktuub be l inglis, kan maak aarif al inglis, walá taʔarif al ʔilim kula, ha al leela al awlaad ad dugaag suyaar deel, kan ju kula waqet waaid balkallam leem be kalaam al inglis, kan jo be makaatiibhum, kan bašiifa leem kida, balkallam kalaam al inglis (34.03)

<I> ašhaab, rufuugaan

<M> rafagaati jamaaʔa, kan hausá, nilkallam hausa, kan fallaata nilkallam fallaata, kan arab nilkallam kalaam al arab, ana nilkallam, gul leek xamsa luqa balkallam, (34.28)

<A> inti zawwaj miteen

<M> aa fi nayntiin forti, alif tisamiya wa tałata wa arebaʔiin

<A> indak yaal

<M> awlaadi jamaaʔa (34.41)

<A> kam

<M> awlaadi jamaaʔa ma baguul leek kam, amma ʔindi, waladi waahid kámado, fi eifos, al lamiin daggaš, ʔindi waahid hineen kemišene, anjeni mustafa daggaš, indi waahid bišaar daggaš, fi nayjiirya ei fos, nayjeerya eeweys, ʔeim sari, haw doola awlaad, indi di bitti, al awwalaaniyye,

<A> hi gárat (35.12)

<M> hi bas gárat fi ebiyu,

<A> wa allamiin

<M> allamiin gára fi westen jemani

<A> mustafa

<M> muštafa kibir kaamil fi inglend, kibir fi amerika, hu ʔinda hidašar sana, máša le amerika, máša le ingland, awal xallas, máša le amerika, xallas, fi ingland, bakaan waahid benaaduuha publik skuul milfiild, xallas, máša le brawn, yunivesiti, fi rod aylend, inta taarif, fi previdens, xallas, gadé máša le nu yook, bigi injaniie fi xallas madarasa máša bexadim, xadam, kampani, bildiñ kampani, fi nuyok, d'awal dugo gamma ja (36.11)

<A> umur

<M> siniina,

<A> ala ayy hisaab máša (36.20)

<M> le amerika, ana waddeeta, ma inda skeləšip kulu, waqit d'aka,

pəmanent seketeri, ma tílif šaba naira šaba al yoom an naira waahide,
misil wan paund stəlin,

<I> bilkallamo arabi

<M> bilkallamo aṛabi, kulluhum bilkallamo, kan jo hineen nilkallam
kalaam al ʔarab

<A> keef bilkallam arabi

<M> máša índá hidašar sana, fi beet ʔamṣa, ana kullum kalaam arabi,
amta máša kula gade kula gára kalaam al aṛab, qaadi apatavit, fi l
madərasa, gára french gára aṛab

<I> mitzawwjiin

<M> aa humma kubaar, bišaara waallamiin (37.19)

<I> jawwazo arabiyaat

<M> bišaara jawwaz aṛabiyya, min ahalna aniina, jidditha axti, bid
jiddí, šeex šeex jarma taarifa, tawwa hu bíga gavena da, yowa bitt axtí
magajiitəm, bitt axuttəm magijiyyitəm, bitt batuula, batuula be šəx
jarne ammun wahid abum waahid, humma waahid, hi bitt batuula, abuuha
tawaffa, yawa da bašaara axatta, yawwá amma lemiin, ahal arabiyye, ma
gaʔʔadooha haw gade axal lea luqa aaxar, kulla lígi awlaad gaadiin fi
legos (38.02)

<A>

<M> fi beet al lamiin ma bilkallam kalaam al aṛab, amhum tilkallam
lehum kalaam hausa, awlaadi kullu, bišaara awlaadi kulləm bilkallamo
kalaam al aṛab, hu árabí amhum arabiyye, bilkallamo kalaam al aṛab,

<A> mahalluku

<M> mahalna kirenaawa, marta haadi, hi amṣ aš šeex, máṛat ləwaan jidda
di, axtí bitt jiddí, aná ábaha jiddəna waahit, aniina ašaalʔe, humma
mahaarəb, amma manzalna kərenaawa, aniina bas alaaqatna, (38.53)

<I> qašim al beet

<M> dagana naas šwuya, inta rafiik yunis, yuunis xabbarak gaal leek,
xabbarak be dagana, dagana šwiyyiin maaəm nas jamaaʔa,

<A> yuunis min dagana (39.11)

<M> yes, yuunis dagani, hu xabbarak gaal hu rafiiga, xabbarak gaal lea,
dagana naas šwiyya, maaəm aarfiin, amma arabi, al ʔarab haadi da beni
waayil, himeed, mahaarib, sarraar dool al arab al kubaar kubaar fi
borno, (39.30)

<I> aj jiize kuure (39.40)

<M> kan zamaan kula, kula waahid maafi, kalaam al axiide, ayid ween
mine kula biyaaxud min ayid bakaan kula, amma katiir kula al menzal,
manzalku waahid, aa dahada bilaaxado ambeenaatum, naadum ma bugumm min
jaay binši fi arəba xamsa (39.57)

<I> al manzal

<M> al hille, hillittum waahide, bilaaxado ambeenaattum, an naadum ma
buguul, min zamaan kuure, naadum ma buguum ma bugumm min jaay inši
xamsa, yoom walla arəba mitər, miya ijowwiz maṛa, tijowwiz maʔa,
jamaaʔitku al gaadiin inta aarif haalum, humma ʔaarfiin haalak, išuulu
bittəm yađuuk leha, amma inta qeef, ma bušuulu bittum biyađđuuk lea,
fišaana da zamaan kure, al jooza catta bakaan millammiin, millammiin
bakaana wahade, milʔarfiin al haal, wal fəlaan, walad fəlaan, jitt
fəlaan, yawwa bišiilu bittum biyaatuuq laha, amma kan jiiit da ma
biyaadđuuk bittum (40.38)

<A> hinaak fi l hille, dalaal nafar kam fi (40.45)

<M> dalaal, ad dalaal kula, al qawaalme, dalaalhum waahid tawwa
assalaamaat dalaaləm waahid, šik, al qawaalme, dalaalhum nuggaara,
gálub xeel, al qawaalme deela da bas dalaalhum, bugaḷḷiḷu foog al xeel,
buḷurḷu foog an nuggaara, al banaat bilbassan amma s salaamaat, induhum

samka, induhum amrukeebe, induhum šilé šilé šilé šilé da hana, kotoko, humma šaaló, šiil, yowwa (41.16)

<A> hasa kirenooya

<M> ana kərenaawa xalleeta xamsiin sana, maani ʔaarfe

<A> as samka da bilábo keef (41.27)

<M> bilʔabooha be huʔaab, be gangá, buđúrubu gangá, haw tambal, haw induəm, šuqul misil talaata aʔba kulla, haw aš šubiyaan bušuulu l hiʔaab, haw buzugguuhin tizigg ke, haw bullaggúuhan budussuuhan ke, haw binšu ke haw bijú ke, šúqul hana as salaamaat, dalaal hana salaamaat, haw an nuggaara kula tineen, nuggaara hiil al qawaalme hu šik, nuggaara hiil as salaamaat kulla šik, (41.51)

<A> keef an naas billammo

<M> al ʔiid walla

<A> ad' d'ahuura (42.05)

<M> oo kalaam al d'ahuur, oo yes d'ahuur, zamaan kuure d'ahuur šuqul bilheen gaasi, ad daar catta talimm, ana yoom d'aharooni nayntiin ʔeti, tammo sabʔa yoom bidmaalalo,

<A> sabʔa yoom (42.22)

<M> sabʔa yoom bidmaalalo, mi ana waahidi, aniina jamaaʔa, ana abuí haadi, abuí gidzaam, amma kan misil bəđ'ahhiruuna da, yaal al masaakiin catta ma bəgdaro, bəđ'ahhiruuhum dahada bulummuuhum, bəđ'ahhuru, aniina d'ahharooni misil išəriin xamsa, xamsa w išəriin, amma aʔuí šaal it tugul, tamma sabʔa yoom bidmaalalo, ɖaʔaho išəriin bagara, toor, nayntiin ʔeti, ad' d'ahuur šuqul gaasi kuure, amma dugut, aná nafsí, d'ahar, waladi d'ahharta fi həspital, zamaan, anbádal, (42.58)

<A> zamaan al xalaq jaabo guruus katiir (43.03)

<M> zamaan daaka, kan bagar aná

<A> al xaal leek

<M> ay aguul leek da bas ana, ana nafsí haadi da, ligiit sapʔa bagara,

<A> sabʔa (43.15)

<M> yamta d'ahharooni, ana şayayyir, amma ad'ooni sabʔa bagara, ahaalí, abbaahaatí xawaalí, wa kan d'ahharó, tišuuf biyaad'ú šuqul jamaaʔa, al induhum, mi l miskiin, aná aná nafsí da ad'ooni sabʔa bagara, ligiit sabʔa bagara d'aharooni, wágut d'aak al bagara hi bas al maal, aniina baggaara, ma indina, ma indina jumaal, aniina min gammeena abbaahaatna juduudna šuqulhum bágar, raas al, al ad'í da ille al bagara bas (43.53)

<A> axiide hana dugut wa zamaan da weenu gaasi (43.58)

<M> aa zamaan daak kula, dugut haadi gaasi, zamaan kuure maašiin foog hana al kitaab, şadaaq, fooga al gudura gurs tineen, gurs taʔaata gurs xamsa, taalu šuufu, an naas naadum naas baʔtooni taabaani maafi, axiide, šuqul zamaan kuure billammo fiya da le d' d'ahuur, billammo foog al ʔiid, dalaal hana iid, haw ad' d'ahuur, amma tarhiile, šuqul hana axiide, katiir šuqul hana niswaan, waagfiin foog al, humma ar riijaal da waagfiin fook hana š šariiʔa, hana l kitaab bas, alfaɖɖaɖ catta hana n nuswaan da, bujuubu, gangá buđurbúuha, bidmaalalo, walla šuqul ke, ad dawaka, nas aš šaahiidiin bijú iqannu yoom, mənʔaşşabá fi l leel šikenan, kalaam tamma (44.51)

<I> ween taʔallamt al arabi mişaan ad duʔa

<M> aa da quraan, da, [pointing to Quran on table] bagəri al qurʔaan min al bagara ila l naasi, min madərasa, min al bagara ile n naas, al bagara awwal, le n naasi, da qurʔaan, sittiin hizib, gareeta xallaşta, fi l madrasa (45.27), aa gareena nahu,

<I>

<M> kulluma mášo kulla yawaraaši kula bilheen, bərnó bilheen induhum ílim fi, (45.39)

<I> yaani gabul

<M> laa fi l madərasa hine xamsa sana jaabooni fi madərasa hine, mani laahiq sitta, sinn al lában sarsa hineen fi, sitta sana (45.57),

<A> zamaan al faqara jo min as suudaan

<M> bijuubuuhum al madrasa, al mədarrisiin xaramo min bareewa wa jamaa?a, ijuubuuhum w idarrisú, ween kula fi nayjiirya dahada, hineen suudaan gadé ma jo, xallóohum, (46.20)

<A> haw fi bareewa kula allamo arabi

<M> aṛab fi, faqará bugarru, bugarru, al qur?aan bidarrisu, nahu bidarrisu ar risaala, al kitaab al kwərkwəra kwəra catta, buxaari, mislim, tarmazi, hadiis kullu,

<A> hadiis wa fiq (46.48), šukran

<M> bilheen bilheen farhaan, fišaan, maafi naas maafi naadim šaal ta?ab íji min diyaar axar ifattiš, taftiiš kalaam al arab yuktub maktuub, kitaab, maafi bilheen farhaan bi xadimtak, alle yaawunak